

Ο διαδικτυακός προσηλυτισμός των εφήβων μαθητών από σέκτες και παραθρησκευτικές ομάδες

[Ορθοδοξία](#) / [Αιρέσεις](#) / [Κοινωνικά θέματα](#)

[Αθανάσιος Κολιοφούτης, Δρ. Θεολογίας - Εκπαιδευτικός](#)

Περίληψη

Πτυχή του διαδικτυακού εκφοβισμού αποτελεί και ο διαδικτυακός προσηλυτισμός των εφήβων μαθητών από σέκτες και παραθρησκευτικές ομάδες, οι οποίες στοχοποιούν τους νέους και αξιοποιώντας τις δυνατότητες του διαδικτύου, αποσκοπούν να τους εντάξουν στις συλλογικότητές τους.

«Οι ιστοσελίδες αυτές διοχετεύουν το μήνυμα συγκαλυμένα, ισχυρίζονται πως περιέχουν πληροφορίες για την Ιστορία ή τη Θρησκεία, ερμηνεύουν την Ιστορία και τα γεγονότα μέσα από μια δική τους, ξεχωριστή, οπτική γωνία, προωθούν μια θρησκευτικοφανή κουλτούρα, οικοδομημένη συνήθως γύρω από μια προβεβλημένη ηγετική και αρχηγική μορφή, μιλούν για «θετική σκέψη», «αυτοϊάση», διάφορες

μεθόδους διαλογισμού, αστρικά ταξίδια, κ.ά. και αποσκοπούν στην δημιουργία μιας δογματικής ομάδας («σέχτας», «cult»), και στο χρηματικό κέρδος». Ο διαδικτυακός εκφοβισμός των μαθητών λαμβάνει πολλές μορφές, οι οποίες εξετάζονται και αξιολογούνται ενδελεχώς στην εισήγησή μας, με βάση την επικρατούσα βιβλιογραφία. Στον πυρήνα της έρευνάς μας βρίσκεται η ανάδειξη του σχολείου ως ενδεδειγμένου φορέα υπεύθυνης πληροφόρησης των μαθητών, ηθικού προσανατολισμού, κοινωνικοποίησης και ψυχοσωματικής ωρίμανσής τους. Με βάση τις προτάσεις που αναπτύσσονται στη διεθνή βιβλιογραφία για την αντιμετώπιση του προβλήματος του διαδικτυακού εκφοβισμού και τις πρακτικές που εφαρμόζουν τα σύγχρονα κράτη, φιλοδοξούμε να καταθέσουμε απτές προτάσεις προς υιοθέτηση από τους φορείς της εκπαιδευτικής κοινότητας.

Λέξεις κλειδιά: σέκτα, στοχοποίηση, ηθική απεμπλοκή, παιδαγωγική σχέση, διαπροσωπικότητα

1. Εισαγωγή

Η επιλογή του αντικειμένου της ανακοίνωσης προέκυψε, πέραν των συναφών επιστημονικών αναζητήσεων του εισηγητή της, ως αποτέλεσμα της αγωνίας που αυτός βιώνει τόσο ως πατέρας ενός δωδεκάχρονου αγοριού και μαθητή της Α΄ Γυμνασίου που επιθυμεί να «σερφάρει» ακατάπαυστα στο διαδίκτυο όσο και ως εκπαιδευτικός που παρακολουθεί τις ατέρμονες διαδικτυακές περιπλανήσεις των εφήβων μαθητών του. Φαίνεται λοιπόν πως τα παιδιά της σύγχρονης εποχής, ως γηγενείς πλέον κάτοικοι του διαδικτύου, αδυνατούν να διαχειριστούν με μέτρο και διάκριση τα νέα δεδομένα και τις νέες επικοινωνιακές πραγματικότητες που εισήγαγε η χρήση των νέων τεχνολογιών και καθίστανται δεκτικοί στις αρνητικές επιδράσεις της διάχυσης ενός τεράστιου όγκου πληροφοριών που προάγει το νέο επικοινωνιακό εργαλείο.

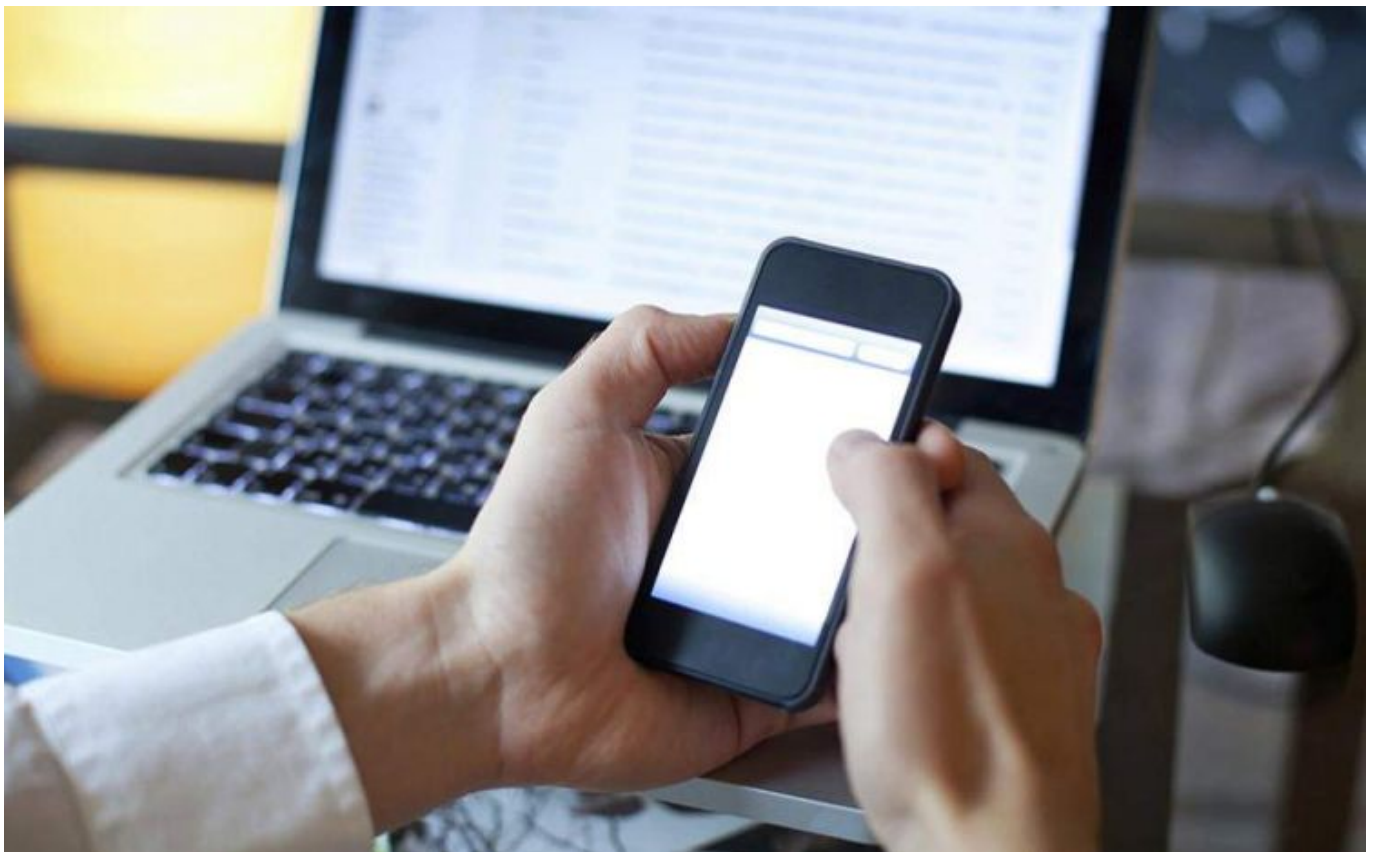

Από τον διαδικτυακό εθισμό λοιπόν, εύκολα μεταβαίνουμε στον διαδικτυακό εκφοβισμό, ο οποίος αν και συμβαίνει κυρίως εκτός σχολείων και σχολικών ωρών, οι συνέπειες του συχνά επιδρούν επί της σχολικής ζωής και επηρεάζουν τόσο την ίδια τη μαθησιακή διαδικασία που λαμβάνει χώρα στο περιβάλλον του σχολείου όσο και την εν γένει κοινωνική συμπεριφορά των εφήβων μαθητών. Γι' αυτόν τον λόγο αρκετοί εκλαμβάνουν την καταπολέμηση του διαδικτυακού εκφοβισμού ως βασική ευθύνη και μέριμνα του σχολείου (McGuckin, Corcoran, 2016). Όταν μάλιστα, ο διαδικτυακός εκφοβισμός διενεργείται από αποκρυφιστικές σέκτες και παραθρησκευτικές ομάδες, οι οποίες εκμεταλλεύονται τις υπαρξιακές αναζητήσεις των εφήβων μαθητών και την πολύπλοκη πορεία του φιλοσοφικού αυτοπροσδιορισμού τους, τότε τα πράγματα γίνονται ακόμα πιο επικίνδυνα. Με δεδομένο λοιπόν, ότι σήμερα διενεργούνται πολλά σχετικά συνέδρια και ημερίδες, που αποσκοπούν στην ανάδειξη με επιστημονικό, ενδεδειγμένο και εμπειριστικό τρόπο, όλων των επιμέρους πτυχών της βίας και επιθετικότητας στο σύγχρονο σχολείο, δεν μπορεί να απουσιάζει απ' αυτά η αναφορά στους κινδύνους που απορρέουν από τη διαδικτυακή περιπλάνηση των νέων στους σκοτεινούς ιστότοπους των αποκρυφιστικών σεκτών και στον ρόλο του σύγχρονου σχολείου στην πρόληψη και αντιμετώπιση αυτού του φαινομένου.

2. Συνοπτική περιγραφή και αναγκαιότητα για τη συγγραφή της μελέτης

Με τον όρο «σέκτα» εννοούμε μια οργανωμένη ομάδα προσώπων, που μοιράζονται τις ίδιες πεποιθήσεις και ακολουθούν με απόλυτη προσήλωση κάποιον, που οικειοποιείται τον ρόλο του δασκάλου ή αρχηγού της ομάδας και διαφοροποιείται από άλλη γενικότερη κοινωνική ομάδα ή συλλογικότητα (Ετυμολογικά η λέξη

σέκτα προέρχεται από τη λατινική λέξη secta, ae, η οποία παράγεται από το ρήμα sequor που σημαίνει ακολουθώ. Κουμανούδης, 2006:1068). Με δεδομένο λοιπόν, ότι καταστρατηγείται η βούληση του ελεύθερου προσώπου, θα λέγαμε ότι η σέκτα συνιστά οργάνωση με ολοκληρωτική δομή και ενδεχομένως θρησκευτικό μανδύα, η οποία ανεξαρτήτως του εάν διακηρύσσει ή όχι θρησκευτικούς σκοπούς, προσβάλλει τα ανθρώπινα δικαιώματα και την κοινωνική ισορροπία[«Sectstendtobefundamentallyatoddswithsociety. Ecumenical relations with other religious groups rarely exist.....»: Zellner, W., Petrowsky., M. 1998. Freedom park. In Zellner, W., Petrowsky., M. (Eds.). Sects, cults and spiritual communities.Asociologicalanalysis.Westport: PraegerPublishers, σ. 158. Πρόκειται για ορισμό που δόθηκε το 1999 από τη «Γαλλική Διυπουργική Αποστολή αγώνα εναντίον των σεκτών», η οποία λογοδοτεί στον ίδιο τον Γάλλο πρωθυπουργό. Βλιαγκόφτης, Α. 2014.Ανακτήθηκε στις 10/04/2016 από http://aktines.blogspot.gr/2014/06/blog-post_18.html].

Πρόκειται ως εκ τούτου, για οργανώσεις, οι οποίες έχουν πιθανότητα στρατολογηθεί με παράνομα και παραπλανητικά μέσα. Η βασική πεποίθηση και διδασκαλία των μελών αυτών των κλειστών ομάδων συνίσταται στην ύπαρξη μιας «απόκρυφης» πραγματικότητας, η οποία δεν μπορεί να γίνει προσιτή διαμέσου της επιστήμης. Οι αποκρυφιστές δέχονται ότι η προσέγγιση στην «απόκρυφη» αυτή πραγματικότητα μπορεί να γίνει μέσα από «απόκρυφες» τεχνικές (Αλεβιζόπουλος, 1993:5). Στη Ελλάδα, ήδη από το 1995, κατεγράφησαν 422 τέτοιου είδους ομάδες,

οι οποίες από την επίσημη Εκκλησία χαρακτηρίστηκαν ως ομάδες ασυμβίβαστες με την ορθόδοξη πίστη (Ανακτήθηκε στις 10/04/2016 από <http://www.ecclesia.gr/greek/holysynod/committees/heresies/omadesoutchrist.html> και Λιόσης, 2004). Προφανώς ο αριθμός αυτός έχει διευρυνθεί από τότε εντυπωσιακά. Μερικές σέκτες στοχεύουν σε μοναχικά άτομα. Άλλες προσελκύουν διανοούμενους. Πίσω από το πρόσχημα διαφόρων σεμιναρίων, ασκούν ψυχολογική πίεση στους ανθρώπους. Πολλές τέτοιες ομάδες δρουν μυστικά πίσω από ένα ψεύτικο παρουσιαστικό και είναι δύσκολο ακόμα και να εντοπιστούν. Στόχος τους είναι να μετατρέψουν τα υποψήφια θύματα σε «πιόνια» στα χέρια του γκουρού ή του μεσσία της οργανώσεως, φθάνοντας σ' αυτό που αποκαλείται «αναίρεση ύπαρξης» (Διάλογος, τ. 13, 14).

Οι σέκτες στοχοποιούν παράλληλα και τους νέους, και αξιοποιώντας τις δυνατότητες του διαδικτύου, αποσκοπούν να τους εντάξουν βίαια στις συλλογικότητές τους. Στα κελεύσματα της ηγετικής μορφής της οργάνωσης, οι νέοι μαθητές, που έχουν την παρόρμηση να αναζητούν πρότυπα και να εξιδανικεύουν καταστάσεις, προτρέπονται, και μάλιστα με την άσκηση ψυχολογικής πίεσης, σε εφαρμογή πρακτικών που αντιβαίνουν την αξία του ανθρώπινου προσώπου και θέτουν σε κίνδυνο ακόμα και τη ζωή του ανθρώπου. Η προβολή ποικίλου υλικού σατανιστικού περιεχομένου, η γνωστοποίηση τέλεσης σατανιστικών τελετών και η πρόσκληση συμμετοχής των παιδιών σ' αυτές αποτελούν δυστυχώς εκφάνσεις αυτής της διαδικτυακής πραγματικότητας. Η ανάρτηση στους ιστότοπους των σεκτών αναλυτικών οδηγιών για το ακριβές τυπικό των τελετών τους εύλογα εκφοβίζει τα παιδιά και καθιστά εφικτή τη σταδιακή μύηση των υποψήφιων θυμάτων σ' αυτές. Η προτροπή επίκλησης των σατανιστικών δυνάμεων, η καθίβρυση με χυδαιότητα των θείων, ο εντοπισμός νεαρών ατόμων μέσω chatrooms και η άσκηση πίεσης για εγγραφή σε συγκεκριμένους ιστότοπους με περιεχόμενο σατανισμού και μαύρης μαγείας αποτελούν εξίσου διακριτές όψεις της αυτής επισταμένης προσπάθειας των σεκτών, που χρησιμοποιούν το διαδίκτυο για να αλιεύσουν τα υποψήφια θύματά τους (Ανακτήθηκε στις 15/05/2016 από <https://www.enallaxnews.gr/2015/01/12/satanistes-prosilitizoun-neous-mesw-diadiktiou-sthn-maurh-mageia/>).

Σύμφωνα με έρευνες, υπάρχουν περισσότερες από 100 χιλιάδες ιστοσελίδες που παρέχουν πληροφορίες για τον σχεδιασμό, την οργάνωση και την καταγραφή αυτοκτονίας, εκ των οποίων τουλάχιστον 80 τρόποι αυτοκτονίας παρουσιάζονται με ανατριχιαστικές λεπτομέρειες. Πάνω από 10.000 είναι οι καθημερινές επισκέψεις στην «Εκκλησία του διαβόλου». Την αρχική διαδικτυακή στοχοποίηση των θυμάτων ακολουθεί η αποστολή συγκεκριμένων e-mails που στοχεύουν στην παραπλάνηση, την απειλή, την εξαπάτηση και τη δόλια στρατολόγησή τους. Ως αποτέλεσμα του προσηλυτισμού παιδιών από τα επιτελικά στελέχη της σέκτας,

τα θύματα εκτροχιάζονται στα κανάλια της και οι γονείς τους χάνουν την επικοινωνία μαζί τους, αφού αυτά δεν αναγνωρίζουν παρά μόνο τους διαδικτυακούς τους γονείς (Πώποτας, 2014). Αν όλα αυτά δεν εμπεριέχουν πρακτικές εκφοβισμού των παιδιών, τότε πως άλλως ορίζεται ο εκφοβισμός;

[page_end]

Το ερώτημα λοιπόν, που τίθεται και στο οποίο επιχειρούμε να απαντήσουμε σ' αυτήν τη μελέτη είναι τι μπορεί να κάνει το σύγχρονο ελληνικό σχολείο, το σχολείο του 21ου αιώνα, για όλα αυτά τα φαινόμενα εκφοβισμού που περιγράψαμε παραπάνω. Αποπειρώμαστε να δώσουμε κάποιες σύντομες απαντήσεις, με γνώμονα την αρχή ότι όλα τα μέτρα που προτείνουμε, γενικά και ειδικά, πρέπει να αλληλεπιδρούν και να αλληλοπεριχωρούνται. Όλα κατά τη γνώμη μας, πρέπει να εκκινούν από τον χαρακτήρα και το περιεχόμενο της εκπαίδευσης, - γιατί σίγουρα δεν πρόκειται περί παιδείας-, που παρέχεται στα παιδιά μας στο σύγχρονο ελληνικό σχολείο.

Παρουσίαση - Ανάλυση - Συζήτηση των αποτελεσμάτων

Η αποκήρυξη του μονόπλευρου διδακτικού υλισμού του σύγχρονου σχολείου και η καλλιέργεια του διδακτικού ειδωλογισμού του συνιστά μια άκρως επιτακτική παιδαγωγική αναγκαιότητα («Οδιδακτικός υλισμός θεωρεί μοναδικό μέλημα του παιδαγωγού την παροχή γνώσεων. Η αξία της διδασκαλίας έγκειται στην προσφορά των στοιχείων που διδάσκει και όχι στην ανάπτυξη πνευματικών δυνάμεων του μαθητή. Ο διδακτικός ειδωλογισμός προβάλλει την ανάπτυξη των ηθικών, πνευματικών και σωματικών ικανοτήτων του παιδαγωγούμενου, θεωρώντας ότι έτσι συμβάλλει στην ανάπτυξη της γενικής νοητικής ικανότητάς του...». Πανταζής, 2016: ανακτήθηκε στις 05/03/2019 από http://eclass.uth.gr/eclass/modules/document/file.php/SEYC224/ΠΑΝΤΑΖΗΣ_ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ_ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ_.pdf)

• Σ' αυτό το πλαίσιο έχει μεγάλη σημασία η επανεύρεση του μορφωτικού προσανατολισμού του σχολείου και η ανάδειξη της προσφερόμενης σ' αυτό ανθρωπιστικής παιδείας. Μιας παιδείας που δεν θα αποσκοπεί στην παροχή επαγγελματικών δεξιοτήτων στους μαθητές αλλά στην καλλιέργεια της κριτικής ικανότητας και μόρφωσής τους. Μ' αυτούς τους στόχους είναι πλήρως συμβατή και η εκ των ων ουκ άνευ αναγκαιότητα υπεύθυνης πληροφόρησής τους για θέματα που άπτονται των αναζητήσεών τους. Δεν πρέπει να ξεχνούμε ότι η ίδια η εφηβική κρίση χαρακτηρίζεται ως «θρησκευτικό φαινόμενο» από τον γερμανό φιλόσοφο Spranger (Κορναράκης, 1998: 183). Πρόκειται αναμφισβήτητα για μια ηλικία, κατά την οποία λαμβάνει χώρα η μετατροπή της ψυχής του εφήβου από αντικειμενικό σε υποκειμενικό πνεύμα και ο διάλογός του με το τελεσίδικο και τις ύψιστες ανθρώπινες αξίες. Μ' αυτό το πνεύμα η προσφορά της θρησκευτικής εκπαίδευσης στην παραπάνω προοπτική κρίνεται άκρως αναγκαία και δεν μπορεί επομένως να απουσιάζει. Όταν το παιδί πληροφορηθεί από το σχολείο, υπεύθυνα και αναλυτικά, για το φαινόμενο της υγιούς θρησκευτικότητας και τις πτυχές της υγιούς θρησκευτικής ζωής, θα είναι σε θέση να αξιολογήσει με έναν πιο αξιόπιστο τρόπο, τις πληροφορίες θρησκευτικού περιεχομένου που θα αλιεύσει στο διαδίκτυο.

• Ταυτόχρονα, τίθεται και η αναγκαιότητα ηθικού προσανατολισμού των μαθητών από το σύγχρονο σχολείο. Ο δάσκαλος, ως πρωταγωνιστής αυτής της προσπάθειας, οφείλει «να γίνει ο "Δον Κιχώτης" του ονείρου, το πρότυπο για τους μαθητές του, ο φάρος όχι μιας στείρας γνώσης, αλλά μιας ηθικότητας που εμπνέεται και οιστρηλατείται. Ο εκπαιδευτικός είναι αυτός που με τον

«χρωστήρα» του συμβάλλει σε μέγιστο βαθμό στην εξέλιξη από το εν δυνάμει υλικό σε ενεργεία ανθρώπινο ηθικό ον. Είναι αυτός που δίνει μορφή, μετατρέποντας το άμορφο σε όμορφο (Παπαναστασόπουλος, 2016)». Και αυτός ο ρόλος έχει να διαδραματίσει τα μέγιστα κατά τη γνώμη μας, και στην αντιμετώπιση και αυτού του ακανθώδους προβλήματος που πραγματευόμαστε σήμερα.

- Η σημασία εξάλλου, της ηθικής απεμπλοκής του θύτη που υποκινεί τον ηλεκτρονικό εκφοβισμό συνιστά απαραίτητη προϋπόθεση για την επιτυχή αντιμετώπιση του προβλήματος (Kyriacou&Zuin, 2016: 34-42). Και δεν υπάρχει πιο αποτελεσματικός τρόπος επίτευξης αυτής της αναγκαιότητας από την οικοδόμηση μιας ορθής παιδαγωγικής σχέσης μεταξύ του παιδαγωγού και του μαθητή. Μιας σχέσης που θα δομείται με βάση την καλλιέργεια πνεύματος εμπιστοσύνης μεταξύ τους και θα αποσκοπεί στην παροχή φροντίδας και υποστήριξης στον μαθητή, προκειμένου αυτός να εξοπλιστεί και να ενσωματώσει τρόπους, που θα του επιτρέπουν να αντιμετωπίζει εύστοχα τις προκλήσεις της ζωής του. Ας μην ξεχνούμε ότι σύμφωνα με έρευνες σχετικά με τα πρόσωπα, στα οποία θα απευθύνονταν οι μαθητές για να τύχουν συμβουλευτικής σε περίπτωση διαδικτυακού εκφοβισμού, αυτά θα ήταν καταρχάς «ο μεγαλύτερος αδελφός» και «ένας αξιόπιστος φίλος», ενώ οι γονείς ή ο δάσκαλος πλασάρεται στο τέλος της λίστας (Weber&Pelfrey, 2014: 131). Ένας μαθητής σε σχετική ερώτηση που του τέθηκε εξομολογείται: «Δεν εμπιστεύομαι τους δασκάλους μου(Weber, Pelfrey, 2014: 128)». Εδώ λοιπόν, τίθεται το διακύβευμα για τους καθημερινούς εργάτες της εκπαιδευτικής διαδικασίας, το στοίχημα που πρέπει αυτοί να κερδίσουν.

Η επιτυχία της παιδαγωγικής παρέμβασης του δασκάλου μπορεί να συναρτηθεί με

τον σεβασμό που τρέφει ο μαθητής προς το πρόσωπό του. Η ανάπτυξη της σχέσης με έναν ενήλικα που ενεργεί ως θετικό πρότυπο, μπορεί αναμφισβήτητα, να έχει θετικό αντίκτυπο στη βελτίωση του κοινωνικού εαυτού του μαθητή(Kyriacou&Zuin, 2016: 34-42). Ο δάσκαλος ως πρότυπο ρόλου πρέπει να θεωρείται από θύτη και θύματα ως ο ενήλικος, ο οποίος ενδιαφέρεται πραγματικά να κατανοήσει την κατάστασή τους, να συζητήσει τις στάσεις, τα συναισθήματα, τους φόβους και τις ανησυχίες τους και ενδεχομένως να τους προσφέρει λύσεις. Μαζί του είναι δυνατόν να μιλήσουν για την έννοια των κοινωνικών δικτύων στη ζωή τους, όπως επίσης και για τη χρήση τους με κοινωνικά αποδεκτούς τρόπους. Η σημασία της εμπέδωσης εκ μέρους των μαθητών του τρόπου, με τον οποίο οικοδομούνται και εκφράζονται αποδεκτές κοινωνικές σχέσεις μέσω της ψηφιακής επικοινωνίας θεωρείται μείζονος σημασίας. Η κατανόηση της έννοιας της ηθικής δέσμευσης, της ενσυναίσθησης και των τρόπων αντιμετώπισης των προβλημάτων που οι μαθητές αντιμετωπίζουν μπορεί, σύμφωνα με έρευνες, να μειώσει την επιθυμία τους για ηλεκτρονικό εκφοβισμό(Kyriacou&Zuin, 2016: 34-42). Στην περίπτωση του θύματος, η έμφαση μπορεί να επικεντρωθεί στις στρατηγικές για την αποφυγή και αντιμετώπιση της διαδικτυακής παρενόχλησης. Μ' αυτόν τον τρόπο οι μαθητές εξοικειώνονται να υιοθετούν στάσεις, αξίες και συμπεριφορές που βρίσκονται σε αρμονία με τα επιθυμητά και αποδεκτά κοινωνικά μοντέλα(Kyriacou&Zuin, 2016: 34-42). Αν μάλιστα, η περιθωριοποίηση θύτη και θυμάτων και στην περίπτωση του διαδικτυακού εκφοβισμού, συνιστά μια εκτροπή από τη διαδικασία κοινωνικοποίησής τους που οξύνει το φαινόμενο, τότε η οικοδόμηση της παραπάνω σχέσης συμβάλλει αποφασιστικά στην εξουδετέρωση της αίσθησής τους ότι αυτοί περιθωριοποιούνται και την αντιστάθμιση των αρνητικών συναισθημάτων τους.

[page_end]

Ο δάσκαλος έχει την ευκαιρία να διερευνήσει τις ανησυχίες των θυτών και τους λόγους, για τους οποίους αυτοί επιδίδονται σε ηλεκτρονικό εκφοβισμό, να ενισχύσει την αυτοεκτίμηση και αυτοαξία θυτών και θυμάτων και να ενδυναμώσει την αίσθηση του «ανήκειν που αυτοί οφείλουν να έχουν»(Kyriacou&Zuin, 2016: 34-42)». Μ' αυτόν τον τρόπο μπορεί να διαμορφωθεί το κατάλληλο παιδαγωγικό κλίμα στο σχολείο, το οποίο βοηθά τους μαθητές να αντισταθούν στην πίεση από τους συμμαθητές τους για να συμμετάσχουν σε μια αντικοινωνική συμπεριφορά, όπως είναι ο ηλεκτρονικός αποκλεισμός. Προκειμένου να δημιουργηθεί αυτό το περιβάλλον, τα σχολεία μπορούν να οργανώνουν ανοιχτές συζητήσεις με τους μαθητές, σχετικά με το γιατί η διαδικτυακή παρενόχληση έχει αυξηθεί, γιατί προκαλεί τόσο μεγάλη αγωνία στα θύματα και γιατί τα θύματα δυσκολεύονται να ζητήσουν βοήθεια από άλλους.

- Η προβολή της γνήσιας διαπροσωπικότητας θα καλλιεργήσει, έστω και υποσυνείδητα στους μαθητές, τη μοναδική και ανεπανάληπτη αξία του ανθρώπινου προσώπου έναντι του αυτοαναφερόμενου υποκειμένου που περιπλανάται στον αχανή χώρο του διαδικτύου. Με δεδομένο ότι σύμφωνα με έρευνες, οι παρεμβαίνοντες σε περιστατικά διαδικτυακού εκφοβισμού είναι σε θέση να συμπαρασταθούν πιο αποτελεσματικά και να βοηθήσουν τα άτομα που τον υφίστανται, η καθοδήγηση του μαθητή από τον δάσκαλο στις διαδικτυακές περιπλανήσεις του αποκτά ιδιαίτερη σημασία(Kyriacou&Zuin, 2016: 34-42).

- Τέλος, κρίνεται επιτακτική η αναγκαιότητα συνέργειας και συνεργασίας των συντελεστών της εκπαιδευτικής κοινότητας με θεσμικούς φορείς που μπορούν να πληροφορήσουν υπεύθυνα τα παιδιά για τους κινδύνους που απορρέουν από την αλόγιστη περιπλάνησή τους σε αμφιλεγόμενες ιστοσελίδες. Η διαμόρφωση ενός δικτύου συνεργασίας με όλους τους εμπλεκόμενους στην αγωγή των παιδιών φορείς, - τη νομοθετούσα πολιτεία, τους εκπαιδευτικούς, τους γονείς και κηδεμόνες, την ποιμαίνουσα Εκκλησία-, θα συνέδραμε ικανοποιητικά την παραπάνω πρόταση. Κανένας απολύτως δεν πρέπει να αποκλειστεί από το κοινό μέτωπο που πρέπει να διαμορφωθεί απέναντι στο ακανθώδες αυτό πρόβλημα, στο βωμό ιδεολογικών αγκυλώσεων ή ιδεοληψιών. Η αναγκαιότητα αφύπνισης της κοινωνίας πρέπει να επιτευχθεί πάση θυσία και οι φορείς της εκπαιδευτικής κοινότητας οφείλουν να πρωταγωνιστήσουν στην παραπάνω διαδικασία.

- Υπάρχει και το παράδειγμα άλλων χωρών που προέβησαν στις απαραίτητες ενέργειες, προκειμένου να αμβλύνουν τις συνέπειες του προβλήματος. Η αυστραλιανή κυβέρνηση ήταν μία από τις πρώτες σε διεθνές επίπεδο που νομοθέτησε σ' αυτόν τον τομέα, παρέχοντας στα σχολεία ένα σύνολο κατευθυντήριων αρχών σχετικά με την αναγκαιότητα διαμόρφωσης ενός ασφαλούς και υποστηρικτικού σχολικού περιβάλλοντος που ονομάζεται National Safe Schools Framework (NSSF) (McGuckin&Corcoran, 2016). Το πλαίσιο αυτό αναπτύχθηκε για πρώτη φορά το 2003, αναθεωρήθηκε το 2010 και ενημερώθηκε το 2013. Καθορίζει ένα όραμα και ένα σύνολο αρχών για τα σχολεία της Αυστραλίας που ακολουθούν μια ολιστική στρατηγική για την αντιμετώπιση του φαινομένου του κυβερνοεκφοβισμού και την ενσωμάτωση προληπτικών πολιτικών, σχεδίων και πρακτικών που φτάνουν πέρα από το σχολείο. Τα σύγχρονα κράτη έχουν επενδύσει, όπως αποδεικνύεται και στην ενδεδειγμένη εκπαίδευση του εκπαιδευτικού προσωπικού, το οποίο εκφράζει χαμηλά επίπεδα εμπιστοσύνης στη γνώση που έχει για την αντιμετώπιση του διαδικτυακού εκφοβισμού(McGuckin&Corcoran, 2016). Η ίδρυση Εθνικού Κέντρου κατά του εκφοβισμού (NCAB), με εμπειροτέχνες και επιστήμονες που συνεργάζονται στενά

με τους εκπαιδευτικούς των κατά τύπους σχολείων και η συνδρομή μη κυβερνητικών οργανώσεων στην καταπολέμηση του φαινομένου του διαδικτυακού εκφοβισμού αποτελούν πτυχές αυτής της ενδελεχούς αντιμετώπισης του προβλήματος. Οι γονείς πρέπει επίσης, να αντιληφτούν ότι έχουν σημαντικό μερίδιο στην επιτυχή αντιμετώπιση του προβλήματος και δεν δικαιοδοτούνται να αναζητούν ευθύνες, χωρίς να ξεκινούν από τον ίδιο τον εαυτό τους και το πρότυπο που καλλιεργούν στα παιδιά τους, όταν οι ίδιοι σερφάρουν ακαταύπαστα στο διαδίκτυο, εθισμένοι και εκφοβισμένοι πρώτοι απ' όλους οι ίδιοι.

Αντί επιλόγου

Καταθέσαμε κάποιες σκέψεις σχετικά με τις πτυχές ενός πολυσύνθετου προβλήματος, όπως είναι αυτό του εκφοβισμού, που διενεργείται στο πλαίσιο του διαδικτύου, ιδιαίτερα δε από παραθρησκευτικές σέκτες και ομάδες. Οι νέοι μας, χαμένοι στον ιδεολογικό κυκεώνα της σύγχρονης διασπασμένης μετανεωτερικής κοινωνίας, αναζητούν και επιχειρούν απεγνωσμένα να βρουν οδό απεγκλωβισμού από τα σύγχρονα αδιέξοδά τους. Ζητούν και αναζητούν. Εύλογα λοιπόν, σε ένα τόσο επικίνδυνο περιβάλλον, όπως είναι αυτό του διαδικτύου, έρχεται η παγίδευση, η απειλή και ο ηλεκτρονικός εκφοβισμός, που γίνεται ακόμα πιο επικίνδυνος, όταν διενεργείται από παραθρησκευτικές ομάδες. Το σύγχρονο σχολείο, το σχολείο του 21ου αιώνα δεν μπορεί να αφήσει τα παιδιά έρμαια αυτού του σύγχρονου επικοινωνιακού εργαλείου αλλά πρέπει να συστρατευθεί με όλους τους εμπλεκόμενους φορείς στο υπέρ πάντων αγώνα υπεράσπισης της ελευθερίας του ανθρώπινου προσώπου.

Βιβλιογραφικές αναφορές

McGuckin, C., Corcoran, L. (2016). Bullying and Cyberbullying: Prevalence, Psychological Impacts and Intervention Strategies. NewYork: NovaSciencePublishersInc.

Kyriacou, C., Zuin, A. (2016). Cyberbullying and moral disengagement: an analysis based on a social pedagogy of pastoral care in schools.Pastoral Care in Education.34, 1, 2016, σσ.34-42.

Weber, N., and Pelfrey, W. (2014). Cyberbullying: Causes, Consequences, and Coping Strategies. Texas: LFB Scholarly Publishing LLC, σ. 131.

Αλεβιζόπουλος, Α. 1993. Αποκρυφισμός, Γκουρουνισμός. Αθήνα: Νέα Εποχή, σ. 5.

Βλιαγκόφτης, Α. 2014. Το σκηνικό των σύγχρονων αιρέσεων. http://aktines.blogspot.gr/2014/06/blog-post_18.html. (10 Απρ. 2016).

Κορναράκης, Ι. (1998). Θέματα ποιμαντικής ψυχολογίας. Θεσσαλονίκη: Αφού Κυριακίδη, σ. 183.

Κουμανούδης, Σ. 2006. Λεξικόν Λατινοελληνικόν. Αθήνα: Γρηγόρης, σ. 1068.

Λιόσης, Α. Σ. 2004. Γνωστές θρησκείες, αιρέσεις και παραθρησκευτικές ομάδες στην Ελλάδα. Αθήνα: Άθως.

Πανταζής, Β. (2016). Σύγχρονες παιδαγωγικές κατευθύνσεις:
http://eclass.uth.gr/eclass/modules/document/file.php/SEYC224/ΠΑΝΤΑΖΗΣ_ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΕΣ_ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ
:

Παπαναστασόπουλος, Ν. (2016). Το εκπαιδευτικό λειτούργημα ως φορέας ηθικής ολοκλήρωσης. Αθήνα: Σιδέρης.

Εισήγηση στο 2ο Πανελλήνιο Συνέδριο της Περιφέρειας για τον σχολικό εκφοβισμό.

<https://bit.ly/3B3xd4L>